Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (teine koda)

30. mai 2024*

Eelotsusetaotlus – Teenuste osutamise vabadus – Infoühiskonna teenuste osutajad – Kohustus registreeruda sideettevõtjate registris – Kohustus anda teavet struktuuri ja korralduse kohta – Kohustus maksta rahalist tasu – Direktiiv 2000/31/EÜ – Kooskõlastatud valdkond – Päritoluliikmesriigis toimuva kontrolli põhimõte – Erandid – Mõiste „konkreetse infoühiskonna teenuse vastu võetavad meetmed“ – Määrus (EL) 2019/1150 – Eesmärk

Liidetud kohtuasjades C-664/22 ja C-666/22,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (Lazio maakonna halduskohus, Itaalia) 10. oktoobri 2022. aasta otsustega esitatud eelotsusetaotlused, mis saabusid Euroopa Kohtusse 21. oktoobril 2022, menetlustes

Google Ireland Ltd (C-664/22),

Eg Vacation Rentals Ireland Ltd (C-666/22)

versus

Autorità per le Garanzie nelle Comunicazioni,

EUROOPA KOHUS (teine koda),

koosseisus: koja president A. Prechal, kohtunikud F. Biltgen, N. Wahl (ettekandja), J. Passer ja M. L. Arastey Sahún,

kohtujurist: M. Szpunar,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

– Google Ireland Ltd, esindajad: *avvocati* M. Siragusa, R. Tremolada, S. Valentino ja M. Zotta,

– EG Vacation Rentals Ireland Ltd, esindajad: *avvocati* P. Actis Perinetto, F. Brunetti, C. Osti ja A. Vitale,

* Kohtumenetluse keel: itaalia.

– Itaalia valitsus, esindaja: G. Palmieri, keda abistasid *avvocati dello Stato* L. Delbono ja R. Guizzi,

– Tšehhi valitsus, esindajad: M. Smolek, T. Suchá ja J. Vláčil,

– Iirimaa, esindajad: *Chief State Solicitor* M. Browne ning A. Joyce ja M. Tierney, keda abistas D. Fennelly, *BL*,

– Euroopa Komisjon, esindajad: L. Armati, M. Escobar Gómez, S. L. Kalėda ja L. Malferrari,

olles 11. jaanuari 2024. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

1 Eelotsusetaotlused käsitlevad seda, kuidas tõlgendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2019. aasta määrust (EL) 2019/1150, mis käsitleb õigluse ja läbipaistvuse edendamist veebipõhiste vahendusteenuste ärikasutajate jaoks (ELT 2019, L 186, lk 57), Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2000. aasta direktiivi 2000/31/EÜ infoühiskonna teenuste teatavate õiguslike aspektide, eriti elektroonilise kaubanduse kohta siseturul (direktiiv elektroonilise kaubanduse kohta) (EÜT 2000, L 178, lk 1; ELT eriväljaanne 13/25, lk 399), Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. septembri 2015. aasta direktiivi (EL) 2015/1535, millega nähakse ette tehnilistest eeskirjadest ning infoühiskonna teenuste eeskirjadest teatamise kord (ELT 2015, L 241, lk 1), Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2006. aasta direktiivi 2006/123/EÜ teenuste kohta siseturul (ELT 2006, L 376, lk 36) ning ELTL artiklit 56.

2 Taotlused on esitatud kohtuvaidlustes, mille pooled on ühelt poolt kohtuasjas C-664/22 Iiri õiguse alusel asutatud äriühing Google Ireland Ltd (edaspidi „Google“) ja kohtuasjas C-666/22 Iiri õiguse alusel asutatud äriühing EG Vacation Rentals Ireland Ltd (edaspidi „EGVR“) ning teiselt poolt Autorità per le Garanzie nelle Comunicazioni (sideteenuste tagamise amet, Itaalia) (edaspidi „AGCOM“) ning mis puudutavad meetmeid, mille viimane on võtnud veebipõhiste vahendusteenuste ja otsingumootorite pakkujate suhtes.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

Määrus 2019/1150

3 Määruse 2019/1150 põhjendustes 3, 7, 8 ja 51 on märgitud:

„(3) Tarbijad on veebipõhiste vahendusteenuste kasutamise omaks võtnud. Konkurentsivõimeline, aus ja läbipaistev veebiökosüsteem, kus äriühingud käituvad vastutustundlikult, on samuti tarbijate heaolu seisukohast väga oluline. Kui ettevõtjatevahelistes suhetes on tagatud veebiplatvormipõhise majanduse läbipaistvus ja usaldus selle vastu, võib see kaudselt aidata suurendada ka tarbijate usaldust

veebiplatvormipõhise majanduse vastu. Otsest mõju, mida veebiplatvormipõhise majanduse areng avaldab tarbijatele, käsitletakse aga muudes liidu õigusaktides, eelkõige tarbijaõigustikus.

[…]

(7) [Euroopa] Liidu tasandil tuleks kehtestada sihipärased imperatiivsed sätted, et tagada siseturul õiglane, prognoositav, kestlik ja usaldusväärne veebipõhine ettevõtluskeskkond. Eelkõige tuleks veebipõhiste vahendusteenuste ärikasutajatele võimaldada kogu liidus asjakohast läbipaistvust ja tulemuslikke õiguskaitsevahendeid, et lihtsustada liidus piiriülest ettevõtlust ja parandada seeläbi siseturu nõuetekohast toimimist ning käsitleda konkreetsetes käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluvates valdkondades tekkida võivat killustatust.

(8) Need sätted peaksid tagama ka asjakohased stiimulid õigluse ja läbipaistvuse edendamiseks, eelkõige kommertsveebisaitide kasutajate järjestamisel veebipõhise otsingumootori kaudu saadavates otsingutulemustes. […]

[…]

(51) Kuna käesoleva määruse eesmärki, nimelt õiglase, prognoositava, jätkusuutliku ja usaldusväärse veebipõhise ettevõtluskeskkonna tagamine siseturul, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga saab seda selle ulatuse ja mõju tõttu paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas [ELL] artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale.“

4 Määruse artiklis 1 on sätestatud:

„1. Käesoleva määruse eesmärk on aidata kaasa siseturu nõuetekohasele toimimisele, kehtestades õigusnormid, millega tagatakse veebipõhiste vahendusteenuste ärikasutajatele ja kommertsveebisaitide kasutajatele veebipõhiste otsingumootoritega seoses vajalik läbipaistvus, õiglus ja tõhusad õiguskaitsevahendid.

2. Käesolevat määrust kohaldatakse selliste veebipõhiste vahendusteenuste ja veebipõhiste otsingumootorite suhtes, mida pakutakse või edastatakse pakkumiseks vastavalt ärikasutajatele ja kommertsveebisaitide kasutajatele, kelle asukoht või elukoht on liidus ja kes pakuvad nende veebipõhiste vahendusteenuste või otsingumootorite kaudu kaupu või teenuseid liidus asuvatele tarbijatele, olenemata selliste teenuste pakkujate asukohast või elukohast ning sellest, milline õigus oleks muidu kohaldatav.

[…]

5. Käesolev määrus ei mõjuta liidu õiguse kohaldamist, eelkõige liidu õiguse kohaldamist sellistes valdkondades nagu õigusalane koostöö tsiviilasjades, konkurents, andmekaitse, ärisaladuste kaitse, tarbijakaitse, e-kaubandus ja finantsteenused.“

5 Määruse artikli 2 punktides 1 ja 7 on ette nähtud:

„Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

1) „ärikasutaja“ – eraisik, kes tegutseb oma majandus- või kutsetegevuse raames, või juriidiline isik, kes pakub oma kaubandus-, majandus-, oskus- või kutsetegevuse raames veebipõhiste vahendusteenuste kaudu tarbijatele kaupu või teenuseid;

[…]

7) „kommertsveebisaidi kasutaja“ – füüsiline või juriidiline isik, kes pakub veebiliidese, milleks võib olla igasugune tarkvara, sealhulgas veebisaidi või selle osa ja rakenduste, kaasa arvatud mobiilirakenduste kaudu tarbijatele kaupu või teenuseid, mis on seotud tema kaubandus-, majandus-, oskus-, või kutsetegevusega“.

Direktiiv 2000/31

6 Direktiivi 2000/31 artikkel 1 on sõnastatud järgmiselt:

„1. Käesolev direktiiv püüab kaasa aidata siseturu nõuetekohasele toimimisele, tagades infoühiskonna teenuste vaba liikumise liikmesriikide vahel.

[…]

5. Käesolevat direktiivi ei kohaldata:

a) maksustamise valdkonna suhtes;

[…]“.

7 Direktiivi artikli 2 punktis h on ette nähtud:

„Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

[…]

h) *kooskõlastatud valdkond* – liikmesriikide õigussüsteemides ettenähtud nõuded, mis kehtivad infoühiskonna teenuste osutajate või infoühiskonna teenuste kohta vaatamata sellele, kas nõuded on üldise iseloomuga või konkreetselt nende jaoks kavandatud.
   i) Kooskõlastatud valdkonda kuuluvad nõuded, mida teenuseosutaja peab täitma:

      – infoühiskonna teenuse alustamisel, nagu nõuded kutseoskuste, loa või teatamise kohta,

      – infoühiskonna teenuse osutamisel, nagu nõuded teenuseosutaja käitumise, teenuse kvaliteedi või sisu kohta, sealhulgas reklaamile ja lepingutele esitatavad nõuded, või nõuded teenuseosutaja vastutuse kohta.

[…]“.

8 Viidatud direktiivi artiklis 3 on sätestatud:

„1. Iga liikmesriik tagab, et infoühiskonna teenused, mida pakub tema territooriumil asuv teenuseosutaja, vastavad kõnealuses liikmesriigis kehtivatele kooskõlastatud valdkonna küsimusi puudutavatele siseriiklikele õigusnormidele.

2. Liikmesriigid ei tohi kooskõlastatud valdkonda kuuluvatel põhjustel piirata teisest liikmesriigist pärit infoühiskonna teenuste osutamise vabadust.

[…]

4. Liikmesriigid võivad võtta meetmeid konkreetse infoühiskonna teenuse osas erandi tegemiseks lõikest 2, kui on täidetud järgmised tingimused:

a) meetmed:
   i) on vajalikud ühel järgmistest põhjustest:

      – avalik kord, eriti kuritegude ennetamine, uurimine, avastamine ja nende eest vastutusele võtmine, kaasa arvatud alaealiste kaitse ja võitlus rassilise, soolise, usulise või rahvusliku viha õhutamise vastu ning üksikisikuid puudutavate inimväärikuse rikkumiste vastu,

      – rahva tervise kaitse,

      – avalik julgeolek, sealhulgas riigi julgeoleku ja kaitse tagamine,

      – tarbijate, sealhulgas investorite kaitse;
   ii) võetakse konkreetse infoühiskonna teenuse vastu, mis takistab punktis i nimetatud eesmärkide saavutamist või kujutab endast tõsist ohtu nende eesmärkide saavutamisele;
   iii) on vastavuses nende eesmärkidega;

b) enne kõnealuste meetmete võtmist ja piiramata kohtumenetlusi, kaasa arvatud esialgsed menetlused ja eeluurimise raames tehtud toimingud, on liikmesriik:

   – taotlenud lõikes 1 osutatud liikmesriigilt meetmete võtmist ja viimane pole neid võtnud või need on olnud ebapiisavad,

   – teatanud [Euroopa K]omisjonile ja lõikes 1 osutatud liikmesriigile oma kavatsusest võtta selliseid meetmeid.

[…]“.

Direktiiv 2006/123

9 Direktiivi 2006/123 artikli 1 lõikes 1 on ette nähtud:

„Käesolev direktiiv kehtestab üldsätted, mis lihtsustavad teenuseosutajate asutamisvabaduse teostamist ja teenuste vaba liikumist, säilitades samas teenuste kõrge kvaliteedi.“

10 Direktiivi artikli 3 lõige 1 on sõnastatud järgmiselt:

„Kui käesoleva direktiivi sätted lähevad vastuollu ühenduse mõne muu õigusaktiga, mis reguleerib teatavates sektorites või teatavatel kutsealadel teenuste osutamise valdkonnale juurdepääsu või selles valdkonnas tegutsemise konkreetseid aspekte, on muude ühenduse õigusaktide sätted ülimuslikud ning neid kohaldatakse asjaomaste sektorite ja kutsealade puhul. […]“.

11 Viidatud direktiivi artiklis 16 on sätestatud:

„1. Liikmesriigid austavad teenuseosutajate õigust osutada teenuseid muus liikmesriigis kui selles, kus nad on asutatud.

Liikmesriik, kus teenust osutatakse, tagab oma territooriumil vabaduse teenuste osutamise valdkonnale juurdepääsuks ja selles valdkonnas tegutsemiseks.

Liikmesriigid ei sea oma territooriumil teenuste osutamise valdkonnale juurdepääsu ega selles valdkonnas tegutsemise eeltingimuseks vastavust mis tahes järgmistele nõuetele, mis ei vasta järgmistele põhimõtetele:

a) mittediskrimineerimine: nõuded ei või olla otseselt ega kaudselt diskrimineerivad kodakondsuse alusel või juriidilise isiku puhul asutamiskoha liikmesriigi alusel;

b) vajadus: nõue peab olema põhjendatud avaliku korra, avaliku julgeoleku, rahvatervise või keskkonnakaitse seisukohast;

c) proportsionaalsus: nõuded peavad olema sobivad taotletava eesmärgi saavutamise tagamiseks ega või minna nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale.

2. Liikmesriigid ei või piirata teises liikmesriigis asutatud teenuseosutaja teenuste osutamise vabadust, eelkõige järgmiste nõuete kehtestamise kaudu:

[…]

b) teenuseosutaja kohustus saada asjaomase liikmesriigi pädevalt asutuselt autoriseering, kaasa arvatud registrisse kandmine või registreerimine kõnealuse liikmesriigi territooriumil asuvas kutseühingus või -liidus, välja arvatud käesolevas direktiivis või muudes ühenduse õigusaktides sätestatud juhtudel;

[…]“.

Direktiiv 2015/1535

12 Direktiivi 2015/1535 artikli 1 lõikes 1 on sätestatud:

„Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

[…]

b) „teenus“ – infoühiskonna iga teenus ehk kõik vahemaa tagant elektroonilisel teel ja teenusesaaja isikliku taotluse alusel ning tavaliselt tasu eest osutatavad teenused;

[…]

e) „teenuseid puudutav eeskiri“ – üldist laadi nõuded, mis puudutavad teenuste pakkumisele juurdepääsu ja nende pakkumist punkti b tähenduses, eelkõige aga teenusepakkujat, teenuseid ja teenuste tarbijat puudutavad sätted, välja arvatud sätted, mis ei puuduta otseselt nimetatud punktis määratletud teenuseid;

[…]

f) „tehnilised eeskirjad“ – tehnilised spetsifikatsioonid ja muud nõuded või teenuseid puudutavad eeskirjad, sealhulgas vastavad haldusnormid, mille järgimine turustamisel, teenuste pakkumisel, teenusepakkuja asutamisel või teenuste kasutamisel liikmesriigis või selle põhiosas on *de jure* või *de facto* kohustuslik, samuti liikmesriikide õigus- ja haldusnormid, mis keelavad toote valmistamise, impordi, turustamise, kasutamise või keelavad teenuste pakkumise või kasutamise või teenusepakkuja asutamise, välja arvatud need normid, mis on sätestatud artiklis 7;

[…]“.

13 Direktiivi artikli 5 lõike 1 esimeses lõigus on ette nähtud:

„Piiramata artikli 7 kohaldamist, edastavad liikmesriigid viivitamata komisjonile kõik tehniliste eeskirjade eelnõud, välja arvatud siis, kui tegemist on rahvusvahelise või Euroopa standardi täieliku teksti ülevõtmisega, mille puhul piisab teatest asjaomase standardi kohta; nad teatavad komisjonile ka põhjused, miks selliste tehniliste eeskirjade jõustamine oli vajalik, kui neid põhjusi ei ole eelnõus juba selgitatud.“

Itaalia õigus

Seadus nr 249/97

14 31. juuli 1997. aasta seaduse nr 249 sideteenuste tagamise ameti asutamise ning telekommunikatsiooni- ja ringhäälingusüsteemide standardite kehtestamise kohta (legge n. 249 – Istituzione dell’Autorità per le garanzie nelle comunicazioni e norme sui sistemi delle telecomunicazioni e radiotelevisivo) (*GURI* nr 177 regulaarne lisa, 31.7.1997) (30. detsembri 2020. aasta seadusega nr 178 2021. aasta esialgse riigieelarve kohta ja mitmeaastase eelarve kohta kolmeaastaseks ajavahemikuks 2021–2023 (legge n. 178 – Bilancio di previsione dello Stato per l’anno finanziario 2021 e bilancio pluriennale per il triennio 2021-2023) (*GURI* nr 322 regulaarne lisa, 30.12.2020) muudetud redaktsioonis) (edaspidi „seadus nr 249/97“) artikli 1 lõike 6 punkti a alapunktis 5 ja punkti c alapunktis 14-*bis* on sätestatud:

„[AGCOMi] ülesanded on määratletud järgmiselt:

a) taristu- ja võrgukomisjon täidab järgmisi ülesandeid:

[…]

5) tagab, et peetakse sideettevõtjate registrit [(edaspidi „ROC“)], millesse on käesoleva seaduse kohaselt kohustatud end registreerima […] veebipõhiste vahendusteenuste ja veebipõhiste otsingumootorite pakkujad, kes pakuvad teenuseid Itaalias, isegi kui nad ei ole Itaalias asutatud […]. [Ta] annab määruse, mis käsitleb konkreetselt [ROCi] korraldamist ja pidamist ning kriteeriumide kindlaksmääramist, mille alusel määratakse kindlaks isikud, kes on kohustatud end registreerima lisaks nendele, kes on käesoleva seaduse jõustumise kuupäeval juba [ROCi] kantud;

[…]

c) nõukogu:

[…]

14-*bis*) tagab määruse [2019/1150] nõuetekohase ja tõhusa kohaldamise eelkõige suuniste vastuvõtmise, tegevusjuhendite edendamise ja asjakohase teabe kogumise kaudu.“

15 Seaduse nr 249/97 artikli 1 lõikes 31 on sätestatud:

„Isikuid, kes ei täida [AGCOMi] poolt käesoleva seaduse alusel antud korraldusi ja hoiatusi, karistatakse rahatrahviga […]. Kui täitmatajätmine on seotud meetmetega, mis on võetud seoses turgu valitsevat seisundit käsitlevate eeskirjade rikkumisega või vastavalt määrusele [2019/1150], määratakse igale puudutatud isikule trahv, mis ei tohi olla väiksem kui 2% ega suurem kui 5% selle isiku käibest viimasel majandusaastal, mis lõppes enne [rikkumist käsitleva teatise] teatavakstegemist […].“

23. detsembri 2005. aasta seadus nr 266

16 23. detsembri 2005. aasta seaduse nr 266 riigi aastaeelarve ja mitmeaastase eelarve koostamise kohta (2006. aasta rahandusseadus) (legge n. 266 – Disposizioni per la formazione del bilancio annuale e pluriennale dello Stato (legge finanziaria 2006) (*GURI* nr 302 regulaarne lisa, 29.12.2005)) (30. detsembri 2020. aasta seadusega nr 178 muudetud redaktsioonis) artikli 1 lõikes 66-*bis* on ette nähtud:

„2021. aastal on seaduse [nr 249/97] artikli 1 lõike 6 punkti a alapunktis 5 nimetatud veebipõhiste vahendusteenuste või veebipõhiste otsingumootorite pakkujate makstava tasu suuruseks määratud 1,5 tuhandikku riigi territooriumil saadud tuludest, isegi kui need tulud on kajastatud niisuguse äriühingu bilansis, kelle registrijärgne asukoht on välismaal, ja need on seotud eelneva majandusaasta bilansis kajastatud toodangu väärtusega, või isikute puhul, kes ei pea seda bilanssi koostama, muude raamatupidamisdokumentide samaväärsete kirjetega, mis tõendavad toodangu koguväärtust. Järgnevatel aastatel võib [AGCOM] vastu võtta tasu suuruse ja maksmise korra võimalikud muudatused, kuid mitte rohkem kui 2 tuhandiku piires eelmise lause kohaselt hinnatud tuludest.“

Otsus nr 666/08

17 AGCOM võttis 26. novembril 2008 vastu otsuse nr 666/08/CONS sideettevõtjate registri korralduse ja pidamise määruse kohta (delibera n. 666/08/CONS – Regolamento per l’organizzazione e la tenuta del Registro degli operatori di comunicazione) (*GURI* nr 25, 31.1.2009) (edaspidi „otsus nr 666/08“).

18 Otsuse nr 666/08 A lisas sisalduva määruse ROCi korraldamise ja pidamise kohta (edaspidi „AGCOMi määrus ROCi kohta“) artiklis 2 on loetletud nende isikute kategooriad, kes on kohustatud end ROCis registreerima.

19 AGCOMi määruse ROCi kohta artiklis 5 on sätestatud:

„1. Käesoleva määruse artiklis 2 osutatud isikud esitavad [AGCOMile] taotluse enda [ROCis] registreerimiseks.

[…]

3. Artiklis 2 nimetatud isikud esitavad vastavalt oma õiguslikule liigile deklaratsioonid äriühingu eesmärgi, juhtimisorgani, struktuuri ja tegevuse kohta vastavalt [otsuse nr 666/08] B lisale.

[…]“.

20 Määruse artiklis 24 on sätestatud:

„Käesoleva määruse rikkumine on karistatav vastavalt [31. juuli 1997. aasta seaduse nr 249] artikli 1 lõigetele 29–32.“

21 Otsuse nr 666/08 B lisa käsitleb ROCis registreerumiseks kohustuslikke deklaratsioone.

Otsus nr 200/21

22 AGCOM võttis 17. juunil 2021 vastu otsuse nr 200/21/CONS, millega muudetakse otsust nr 666/08/CONS sideettevõtjate registri pidamise määruse kohta pärast 30. detsembri 2020. aasta seaduse nr 178, millega nähakse ette 2021. aasta esialgne riigieelarve ja mitmeaastane eelarve kolmeaastaseks ajavahemikuks 2021–2023, jõustumist (delibera n. 200/21/CONS – Modifiche alla delibera n. 666/08/CONS recante „regolamento per la tenuta del Registro degli Operatori di Comunicazione“ a seguito dell’entrata in vigore della legge 30 dicembre 2020, n. 178 – Bilancio di previsione dello Stato per l’anno finanziario 2021 e bilancio pluriennale per il triennio 2021-2023) (edaspidi „otsus nr 200/21“).

23 Otsuse nr 200/21 preambulis on märgitud:

„[…]

arvestades määrust 2019/1150 […] ja eelkõige selle artikli 1 lõiget 2, […]

arvestades, et [30. detsembri 2020. aasta seadusega nr 178] pandi määruse 2019/1150 kohaselt muu hulgas kohustus end [ROCis] registreerida […] veebipõhiste vahendusteenuste või veebipõhiste otsingumootorite pakkujatele, kes pakuvad Itaalias teenuseid, isegi kui nad ei ole Itaalias asutatud […]“.

24 Selle otsuse artikli 1 lõikega 1 muudeti AGCOMi määruse ROCi kohta artiklis 2 sisalduvat loetelu, et lisada järgmised isikute kategooriad:

„[…]

m. veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad: füüsilised või juriidilised isikud, kes osutavad või pakuvad määruses 2019/1150 määratletud veebipõhiseid vahendusteenuseid Itaalias asuvatele või elavatele ärikasutajatele, isegi kui nende enda asu- või elukoht ei ole Itaalias;

n. veebipõhiste otsingumootorite pakkujad: füüsilised või juriidilised isikud, kes osutavad või pakuvad määruses 2019/1150 määratletud veebipõhist otsingumootorit itaalia keeles või Itaalias asuvatele või elavatele kasutajatele, isegi kui nende enda asu- või elukoht ei ole Itaalias.

[…]“.

25 Nimetatud otsuse artikliga 3 muudeti otsuse nr 666/08 B lisa, lisades muu hulgas järgmise teksti:

„[…]

Deklaratsioonid elektroonilise side teenuste osutajate, kõnekeskusi käitavate ettevõtjate, riigi numeratsiooniressursse kaudselt kasutavate isikute, veebipõhiste vahendusteenuste osutajate ja veebipõhiste otsingumootorite pakkujate osaluse kohta:

1. Kapitaliühingute või ühistute vormis tegutsevad elektroonilise side teenuste osutajad, kõnekeskusi käitavad ettevõtjad, riigi numeratsiooniressursse kaudselt kasutavad isikud, veebipõhiste vahendusteenuste osutajad ja veebipõhiste otsingumootorite pakkujad esitavad registreerimistaotluse esitamisel vormile 5/1/ROC, 5/2/ROC, 5/3/ROC ja 5/4/ROC vastava deklaratsiooni, mis sisaldab:
   a) andmeid osa- või aktsiakapitali, osanike või aktsionäride nimekirja ja neile kuuluvate hääleõigusega osaluste kohta. Börsil noteeritud äriühingud peavad avalikustama ainult hääleõigusega osalused, mis on suuremad kui 2% osa- või aktsiakapitalist, näidates iga äriühingu puhul mudeli 5/5/ROC abil ära vastavad kontrollosalused […];
   b) andmeid registrisse kantava äriühingu osa- või aktsiakapitali, osanike või aktsionäride nimekirja ja äriühingu hääleõigusega osade või aktsiate omanike kohta, kellel on suurem kui 2% osalus;
   c) andmeid võimalike usaldusõiguste, isikutevaheliste õiguste või muude piirangute kohta punktides a ja b osutatud äriühingute osade või aktsiate suhtes.

2. Täisühingu vormis tegutsevad elektroonilise side teenuste osutajad, kõnekeskusi käitavad ettevõtjad, riigi numeratsiooniressursse kaudselt kasutavad isikud, veebipõhiste vahendusteenuste osutajad ja veebipõhiste otsingumootorite pakkujad esitavad registreerimistaotluse esitamisel vormile 5/3/ROC vastava deklaratsiooni, mis sisaldab tema osanike nimekirja.“

Põhikohtuasjad ja eelotsuse küsimused

26 Google pakub veebireklaami teenuseid ja haldab samanimelist otsingumootorit kogu Euroopa Majanduspiirkonnas (EMP).

27 AGCOM registreeris 25. juuni 2019. aasta otsusega Google’i omal algatusel ROCis, st AGCOMi peetavas registris, põhjendusel et see ettevõtja tegutseb reklaamivahendajana ning teenib Itaalias tulu, ehkki tema registrijärgne asukoht on Iirimaal.

28 Selle registreerimise tulemusel kohustas AGCOM 9. novembri 2020. aasta otsusega Google’it maksma 2020. aasta tegevuskulude katmiseks rahalist tasu.

29 Google esitas nende AGCOMi otsuste vaidlustamiseks kaebuse Tribunale amministrativo regionale per il Laziole (Lazio maakonna halduskohus, Itaalia), kes on eelotsusetaotluse esitanud kohus.

30 Pärast riigisisesesse õigusraamistikku tehtud muudatusi, mis tulenesid 30. detsembri 2020. aasta seadusest nr 178 ja otsusest nr 200/21, mille Itaalia ametiasutused võtsid vastu eelkõige määruse 2019/1150 kohaldamise tagamiseks (edaspidi „vaidlusalused riigisisesed meetmed“), muutis Google oma kaebuse nõudeid, et nõuda ka viimati nimetatud otsuse tühistamist osas, milles sellega laiendati ROCis registreerumise kohustust ka veebipõhiste vahendusteenuste ja veebipõhiste otsingumootorite pakkujatele.

31 EGVR haldab ja käitab veebiplatvormi ning mitmesuguseid selle platvormi kaudu kättesaadavaid tööriistu ja funktsioone, mis võimaldavad kinnisasjade omanikel ja haldajatel avaldada kinnisvarakuulutusi ning reisijatel neid valida ning suhelda omanike ja haldajatega nende kinnisasjade üürimiseks.

32 EGVR esitas eelotsusetaotluse esitanud kohtule kaebuse, milles palus tühistada otsuse nr 200/21 põhjusel, et selliste liikmesriigi õigusliku raamistiku muudatuste tõttu, mida on muu hulgas mainitud käesoleva kohtuotsuse punktis 30, on tal nüüd ROCis registreerumise kohustus, sellest tulenev kohustus edastada AGCOMile rida andmeid ning kohustus maksta viimasele rahalist tasu.

33 Google ja EGVR väidavad selles kohtus, et vaidlusalused riigisisesed meetmed on osas, milles nendega pannakse neile eelmises punktis nimetatud kohustused, vastuolus teenuste osutamise vabaduse põhimõttega, määrusega 2019/1150 ja mitme direktiiviga.

34 Sellega seoses tuletab eelotsusetaotluse esitanud kohus esimesena meelde, et pärast määruse 2019/1150 vastuvõtmist muutis Itaalia seadusandja 30. detsembri 2020. aasta seadusega nr 178 31. juuli 1997. aasta seadust nr 249 ja 23. detsembri 2005. aasta seadust nr 266.

35 Nõnda laiendati esiteks AGCOMi peetavas ROCis registreerimise kohustust veebipõhiste vahendusteenuste ja veebipõhiste otsingumootorite pakkujatele (edaspidi „asjasse puutuvate teenuste osutajad“), kes pakuvad teenuseid Itaalia Vabariigi territooriumil, isegi kui nad ise ei ole selles liikmesriigis asutatud (seaduse nr 249/97 artikli 1 lõike 6 punkti a alapunkt 5).

36 Teiseks on AGCOMi ülesanne tagada määruse 2019/1150 kohaldamine, tehes seda eelkõige teabe kogumise teel (seaduse nr 249/97 artikli 1 lõike 6 punkti c alapunkt 14-*bis*).

37 Kolmandaks, kui AGCOMi poolt määruse 2019/1150 kohaselt vastu võetud meetmeid ei järgita, määratakse puudutatud isikule trahv, mis ei tohi olla väiksem kui 2% ega suurem kui 5% selle isiku käibest viimasel majandusaastal, mis lõppes enne rikkumist käsitleva teatise teatavakstegemist (seaduse nr 249/97 artikli 1 lõike 31 teine lause).

38 Neljandaks peavad asjasse puutuvate teenuste osutajad nüüdsest maksma rahalist tasu, mille eesmärk on katta 30. detsembri 2020. aasta seadusega nr 178 AGCOMile pandud reguleerimis-, järelevalve-, vaidluste lahendamise ja sanktsioonide määramise ülesannete täitmisest tulenevate halduskulude kogusumma (23. detsembri 2005. aasta seaduse nr 266 (30. detsembri 2020. aasta seadusega nr 178 muudetud redaktsioonis) artikli 1 lõige 66-*bis*).

39 Teisena märgib eelotsusetaotluse esitanud kohus, et AGCOM muutis otsusega nr 200/21 otsust nr 666/08, mille A lisas on AGCOMi määrus ROCi kohta, et võtta arvesse Itaalia seadusandja poolt määruse 2019/1150 kohaldamiseks võetud meetmeid.

40 Eelotsusetaotluse esitanud kohus täpsustab, et asjasse puutuvate teenuste osutajad peavad ROCis registreerumiseks täitma mitu vormi mitte ainult oma tegevuse, vaid ka korralduse kohta. Nõnda on nad kohustatud esitama teavet aktsiakapitali, aktsionäride nimede ja neile kuuluva hääleõigusega osaluse kohta, juhatuse koosseisu ja volituste kestuse kohta ning seadusliku esindaja ja juhatuse liikmete nimede kohta. Esitatud teavet tuleb igal aastal ajakohastada. AGCOMi määruse ROCi kohta sätete rikkumise korral määratakse trahvid.

41 Neid asjaolusid arvestades leiab eelotsusetaotluse esitanud kohus, et kohustus maksta rahalist tasu ja end ROCis registreerida võib mitmes mõttes olla vastuolus liidu õigusega, eelkõige teenuste osutamise vabaduse põhimõttega, määrusega 2019/1150 ja mitme direktiiviga.

42 Direktiivides 2000/31 ja 2006/123 täpsustatud teenuste osutamise vabaduse põhimõtte kohta märgib eelotsusetaotluse esitanud kohus esiteks, et direktiivi 2000/31 artiklis 3 on sätestatud põhimõte, mille kohaselt peab infoühiskonna teenuste suhtes selle direktiivi artikli 2 punkti h tähenduses „kooskõlastatud valdkonnas“ kehtima selle liikmesriigi õigus, kus teenuseosutaja on asutatud. Nimetatud kohtu sõnul võivad vaidlusalused riigisisesed meetmed kujutada endast teenuste osutamise vabaduse piirangut.

43 Nimetatud kohus märgib samuti, et vaidlusalustele riigisisestele meetmetele, millest ei ole direktiivi 2000/31 artikli 3 lõike 4 punkti b kohaselt komisjonile eelnevalt teatatud, ei saa tugineda eraõiguslike isikute vastu.

44 Teiseks tuletab eelotsusetaotluse esitanud kohus meelde, et direktiivi 2006/123 artikli 16 kohaselt ei või liikmesriigid piirata teises liikmesriigis asutatud teenuseosutaja teenuste osutamise vabaduse kasutamist, kohustades seda teenuseosutajat hankima oma pädevatelt asutustelt loa, sealhulgas registrisse kandmise, välja arvatud selles direktiivis või muudes liidu õigusaktides sätestatud juhtudel. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu sõnul võivad vaidlusalused riigisisesed meetmed kujutada endast nimetatud direktiivi rikkumist, kuna muudes liikmesriikides kui Itaalia Vabariik asuvatele ettevõtjatele kehtestatud kohustus registreerida end ROCis tekitab finants- ja halduskulusid, mis võivad takistada siseturu nõuetekohast toimimist.

45 Direktiivi 2015/1535 kohta leiab eelotsusetaotluse esitanud kohus selle artiklitele 1 ja 5 viidates, et riigisisesed õigusnormid, mis kohustavad asjasse puutuvate teenuste osutajaid end ROCis registreerima, kehtestavad just infoühiskonna teenuste osutamist puudutava üldnõude, mistõttu oleks tulnud neist eelnevalt komisjonile teatada.

46 Määruse 2019/1150 kohta märgib eelotsusetaotluse esitanud kohus, et see puudutab veebipõhiste vahendusteenuste pakkujate ja nende teenuste ärikasutajate (edaspidi „ärikasutajad“) vahelisi suhteid selle määruse artikli 2 punkti 1 tähenduses ning selles on ette nähtud siduvate normide sihipärane kogum, et tagada siseturul õiglane, prognoositav, kestlik ja usaldusväärne veebipõhine ettevõtluskeskkond. Vaidlusalustest riigisisestest meetmetest tulenevad kohustused võivad oma ulatuse tõttu kujutada endast teenuste osutamise vabaduse põhjendamatut piirangut.

47 Neil asjaoludel otsustas Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (Lazio maakonna halduskohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas liidu õigusega on vastuolus selliste riigisiseste õigusnormide kohaldamine nagu 30. detsembri 2020. aasta [seadus nr 178], milles on muus [liikmesriigis kui Itaalia Vabariik] asutatud, kuid Itaalias tegutsevatele ettevõtjatele ette nähtud halduslikud ja rahalised lisakohustused, nagu registreerumine konkreetses registris ja rahalise tasu maksmine? Eelkõige, kas viidatud riigisisene õigusnorm rikub direktiivi [2000/31] artiklit 3, mille kohaselt kohaldatakse infoühiskonna teenusepakkuja suhtes ainult selle liikmesriigi õigusnorme, kus teenusepakkuja on asutatud?

2. Kas liidu õigusega on vastuolus selliste riigisiseste õigusnormide kohaldamine nagu 30. detsembri 2020. aasta [seadus nr 178], millega kehtestatakse muus [liikmesriigis] asutatud ettevõtjatele halduslikud ja rahalised lisakohustused? Eelkõige, kas [ELTL] artiklis 56 sätestatud teenuste osutamise vabaduse põhimõttega ning direktiividest [2006/123] ja [2000/31] tulenevate analoogsete põhimõtetega on vastuolus liikmesriigi meede, millega sätestatakse Itaalias tegutsevatele vahendajatele, kes ei ole seal asutatud, [halduskohustused], millega kaasnevad täiendavad kohustused võrreldes kohustustega, mis on sama tegevusega tegelemiseks ette nähtud nende päritoluriigis?

3. Kas liidu õigusega, eelkõige direktiiviga [2015/1535] kehtestati Itaalia riigile kohustus teavitada komisjoni ROCis registreerumise kohustusest, mis on ette nähtud veebipõhiste vahendusteenuste ja veebipõhiste otsingumootorite pakkujatele? Eelkõige, kas direktiivi 2000/31 artikli 3 lõike 4 punkti b teist taanet tuleb tõlgendada nii, et muus liikmesriigis kui [Itaalia Vabariik] asutatud eraisik võib vaidlustada selle, et tema suhtes kohaldatakse Itaalia seadusandja (30. detsembri 2020. aasta [seadusega nr 178]) kehtestatud meetmeid, mis võivad piirata infoühiskonna teenuse vaba liikumist, kui nendest meetmetest ei ole selle õigusnormi kohaselt teatatud?

4. Kas määrusega [2019/1150] ja eelkõige selle artikliga 15 ning proportsionaalsuse põhimõttega on vastuolus sellised riigisisesed õigusnormid või sõltumatu riigiasutuse võetud meede, millega kohustatakse liikmesriigis tegutsevaid veebipõhiste vahendusteenuste pakkujaid registreeruma [ROCis], millega kaasneb mitu formaalset ja menetluslikku kohustust, tasu maksmise kohustused ja keeld teenida kasumit, mis ületab teatava summa?“

Eelotsuse küsimuste analüüs

Esimene, teine ja neljas küsimus

48 Esimese, teise ja neljanda küsimusega, mida tuleb analüüsida koos ja esimesena, soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas ELTL artiklit 56, direktiivi 2006/123 artiklit 16 või direktiivi 2000/31 artiklit 3 tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus liikmesriigi võetud meetmed, mille sõnaselge eesmärk on tagada määruse 2019/1150 nõuetekohane ja tõhus kohaldamine ning mille kohaselt on teises liikmesriigis asutatud veebipõhiste vahendusteenuste osutajatel ja veebipõhiste otsingumootorite pakkujatel esimesena nimetatud liikmesriigis teenuste osutamiseks kohustus registreeruda selle liikmesriigi ametiasutuse peetavas registris ning edastada sellele asutusele oma korralduse kohta üksikasjalikku teavet ja maksta talle rahalist tasu ning mille rikkumise korral kohaldatakse neile sanktsioone.

49 Kõigepealt tuleb märkida, et nagu nähtub EÜ artikli 47 lõike 2 ja EÜ artikli 55 – mille sõnastus on sisuliselt üle võetud vastavalt ELTL artikli 53 lõikesse 1 ja ELTL artiklisse 62 – alusel vastu võetud direktiivi 2006/123 artikli 1 lõikest 1, on selle direktiivi eesmärk eelkõige hõlbustada teenuste vaba liikumist. EÜ artikli 47 lõike 2, EÜ artikli 55 ja EÜ artikli 95 – mille sõnastus on sisuliselt üle võetud vastavalt ELTL artikli 53 lõikesse 1, ELTL artiklisse 62 ja ELTL artiklisse 114 – alusel vastu võetud direktiivi 2000/31 eesmärk on vastavalt selle direktiivi artikli 1 lõikele 1 aidata kaasa siseturu nõuetekohasele toimimisele, tagades infoühiskonna teenuste vaba liikumise liikmesriikide vahel.

50 Kuna need kaks direktiivi täpsustavad ELTL artiklis 56 sätestatud teenuste osutamise vabadust, siis juhul, kui tuvastatakse, et sellised riigisisesed meetmed, nagu on kõne all põhikohtuasjas, on ühega neist vastuolus, ei ole esimest, teist ja neljandat küsimust vaja selle artikli alusel analüüsida.

51 Mis puudutab nimetatud artiklit 56, siis – nagu märkis kohtujurist oma ettepaneku punktis 6 – see artikkel on kohtupraktika kohaselt tõepoolest kohaldatav meetmete suhtes, mis kuuluvad maksustamise valdkonda, mis on direktiivi 2000/31 artikli 1 lõike 5 punkti a kohaselt selle direktiivi kohaldamisalast välja jäetud (vt selle kohta 22. detsembri 2022. aasta kohtuotsus Airbnb Ireland ja Airbnb Payments UK, C-83/21, EU:C:2022:1018, punkt 38). Käesoleval juhul ei väida aga eelotsusetaotluse esitanud kohus ega Itaalia valitsus, et vaidlusalused riigisisesed meetmed on seotud vajadusega tagada maksukohustuste täitmine.

52 Lisaks tuleb märkida, et direktiivi 2006/123 artikli 3 lõikes 1 on eelkõige ette nähtud, et kui selle sätted lähevad vastuollu liidu mõne muu õigusaktiga, mis reguleerib teatavates sektorites teenuste osutamise valdkonnas tegutsemise alustamise või selles valdkonnas tegutsemise konkreetseid aspekte, on muu õigusakti sätted ülimuslikud ning kohaldatavad asjaomaste sektorite suhtes.

53 Võttes aga arvesse asjaolu, et direktiivi 2000/31 artikkel 3 käsitleb infoühiskonna teenuse osutamise valdkonnas tegutsemise alustamise ja selles valdkonnas tegutsemise konkreetseid aspekte, nagu sisuliselt märkis kohtujurist oma ettepaneku punktides 204–207, siis juhul, kui on tõendatud ühelt poolt, et niisugused riigisisesed meetmed, nagu on kõne all põhikohtuasjas, kuuluvad selle sätte kohaldamisalasse, ja teiselt poolt, et need meetmed on selle sättega vastuolus, ei ole esimest, teist ja neljandat küsimust vaja analüüsida direktiivi 2006/123 seisukohast.

54 Seega tuleb kõigepealt tõlgendada direktiivi 2000/31 artiklit 3.

55 Sellega seoses tuleb meenutada, et nimetatud artikli 3 lõikes 1 on ette nähtud, et iga liikmesriik tagab, et infoühiskonna teenused, mida pakub tema territooriumil asuv teenuseosutaja, vastavad kõnealuses liikmesriigis kehtivatele kooskõlastatud valdkonna küsimusi puudutavatele riigisisestele õigusnormidele. Sama artikli 3 lõikes 2 on täpsustatud, et liikmesriigid ei tohi kooskõlastatud valdkonda kuuluvatel põhjustel piirata teisest liikmesriigist pärit infoühiskonna teenuste osutamise vabadust.

56 Teisalt võivad liikmesriigid direktiivi 2000/31 artikli 3 lõike 4 kohaselt teatavatel kumulatiivsetel tingimustel võtta meetmeid kooskõlastatud valdkonda kuuluva konkreetse infoühiskonna teenuse osas erandi tegemiseks infoühiskonna teenuste vaba liikumise põhimõttest (vt selle kohta 19. detsembri 2019. aasta kohtuotsus Airbnb Ireland, C-390/18, EU:C:2019:1112, punkt 83).

57 Mis puudutab direktiivi 2000/31 artiklis 3 viidatud „kooskõlastatud valdkonda“, siis tuleb täpsustada, et selle direktiivi artikli 2 punktis h on see valdkond määratletud nii, et see hõlmab liikmesriikide õigussüsteemides ettenähtud nõudeid, mis kehtivad infoühiskonna teenuste osutajate või infoühiskonna teenuste kohta vaatamata sellele, kas nõuded on üldise iseloomuga või konkreetselt nende jaoks kavandatud. See valdkond hõlmab nõudeid, mida teenuseosutaja peab täitma ja mis on seotud infoühiskonna teenuse osutamise alustamisega, nagu kvalifitseerumis-, loa- või teavitamisnõuded, ning infoühiskonna teenuse osutamisega tegelemisega seotud nõudeid, nagu teenuseosutaja käitumist, teenuse kvaliteeti või sisu puudutavad nõuded.

58 Direktiiv 2000/31 põhineb seega päritoluliikmesriigis toimuva kontrolli põhimõttel ja vastastikuse tunnustamise põhimõttel, mistõttu reguleeritakse direktiivi artikli 2 punktis h määratletud kooskõlastatud valdkonna raames infoühiskonna teenuseid üksnes selles liikmesriigis, kelle territooriumil asub nende teenuste osutaja (9. novembri 2023. aasta kohtuotsus Google Ireland jt, C-376/22, EU:C:2023:835, punkt 42).

59 Ühelt poolt peab iga liikmesriik järelikult infoühiskonna teenuste päritoluliikmesriigina neid teenuseid reguleerima ja seeläbi kaitsma direktiivi 2000/31 artikli 3 lõike 4 punkti a alapunktis i nimetatud üldist huvi pakkuvaid eesmärke (9. novembri 2023. aasta kohtuotsus Google Ireland jt, C-376/22, EU:C:2023:835, punkt 43).

60 Teiselt poolt on vastastikuse tunnustamise põhimõtte kohaselt iga liikmesriigi kui infoühiskonna teenuste sihtliikmesriigi ülesanne mitte piirata nende teenuste vaba liikumist, nõudes niisuguste kooskõlastatud valdkonda kuuluvate täiendavate kohustuste täitmist, mille tema on kehtestanud (9. novembri 2023. aasta kohtuotsus Google Ireland jt, C-376/22, EU:C:2023:835, punkt 44).

61 Sellest järeldub, et direktiivi 2000/31 artikliga 3 on vastuolus – kui selle artikli lõikes 4 ette nähtud tingimustel lubatud eranditest ei tulene teisiti –, kui infoühiskonna teenuse osutaja suhtes, kes soovib seda teenust osutada teises liikmesriigis kui see, kus ta asub, kehtivad selle teise liikmesriigi kehtestatud kooskõlastatud valdkonna nõuded.

62 Käesoleval juhul on selge, et vaidlusalused riigisisesed meetmed, mis nõuavad, et teistes liikmesriikides kui Itaalia Vabariik asuvad veebipõhiste vahendusteenuste osutajad ja veebipõhiste otsingumootorite pakkujad täidaksid käesoleva kohtuotsuse punktis 32 nimetatud kohustusi, ning mille täitmata jätmisel kohaldatakse neile sanktsioone, kohustavad neid täitma tingimusi, mida nende asukohaliikmesriigis ei nõuta.

63 Samuti ei ole vaidlust selles, et need teenused kuuluvad direktiivi 2000/31 artikli 2 punktis a nimetatud „infoühiskonna teenuste“ hulka.

64 Itaalia valitsus väidab seevastu, et vaidlusalustes riigisisestes meetmetes ette nähtud kohustused ei kuulu „kooskõlastatud valdkonda“ selle direktiivi artikli 2 punkti h tähenduses, kuna ühelt poolt võivad asjasse puutuvate teenuste osutajad *de facto* alustada ja jätkata nende teenuste osutamist, täitmata kohustust end ROCis registreerida, ning teiselt poolt on kohustus edastada teavet AGCOMile ja maksta talle rahalist toetust mõeldud selleks, et viimane saaks täita oma järelevalveülesandeid. Seega ei ole nende kohustuste eesmärk see, et nende teenuste osutajad saaksid loa infoühiskonna teenuste osutamise tegevuse alustamiseks või selle tegevusega tegelemiseks.

65 Selle kohta tuleb märkida – nagu sisuliselt tõdes ka kohtujurist oma ettepaneku punktides 157–161 – esiteks seoses registris registreerumise kohustusega, mille täitmata jätmisel kohaldatakse sanktsioone, et asjaolu, et teenuseosutaja võib *de facto* alustada ja jätkata infoühiskonna teenuse osutamist, ilma et ta peaks seda kohustust täitma, ei mõjuta vajadust see kohustus täita, et kõnealuse tegevusega tegelemine toimuks seaduslikult.

66 Mis teiseks puudutab kohustust edastada liikmesriigi ametiasutusele teavet asjaomase ettevõtja struktuuri ja korralduse kohta ning kohustust maksta sellele asutusele rahalist tasu, mille täitmata jätmise korral kohaldatakse samuti sanktsioone, siis asjaolu, et need kohustused on kehtestatud selleks, et nimetatud asutus saaks teha järelevalvet infoühiskonna teenuste osutamise nõuetekohasuse üle, ei mõjuta kuidagi nende kohustuste sisu, kuna selliste teenuste osutajad, kes asuvad teises liikmesriigis ja soovivad osutada neid teenuseid esimeses liikmesriigis, peavad nimetatud kohustused täitma.

67 Seega, vastupidi sellele, mida väidab Itaalia valitsus, kujutavad sellised kohustused, nagu on ette nähtud vaidlusalustes riigisisestes meetmetes, endast infoühiskonna teenuse osutamisega seotud nõudeid, mistõttu kuuluvad need kohustused „kooskõlastatud valdkonda“ direktiivi 2000/31 artikli 2 punkti h tähenduses.

68 Seega on liikmesriigi võetud meetmed, mille kohaselt on teises liikmesriigis asutatud veebipõhiste vahendusteenuste ja veebipõhiste otsingumootorite pakkujatel esimeses liikmesriigis teenuste osutamiseks kohustus kanda end esimese liikmesriigi asutuse peetavasse registrisse, edastada sellele asutusele üksikasjalikku teavet oma korralduse kohta ning maksta talle rahalist tasu, kusjuures nende kohustuste täitmata jätmise korral kohaldatakse neile sanktsioone, vastuolus direktiivi 2000/31 artikliga 3, välja arvatud juhul, kui need meetmed vastavad viidatud artikli 3 lõikes 4 ette nähtud tingimustele.

69 Seda tõlgendust ei sea kahtluse alla Tšehhi valitsuse argument, et neid meetmeid ei saa viidatud artiklile 3 tuginedes vaidlustada, pidades silmas ELTL artiklit 56 käsitlevat kohtupraktikat, mis on kohaldatav analoogia alusel ja mille kohaselt ei ole nimetatud artiklis 56 kehtestatud keeluga vastuolus riigisisesed õigusnormid, millele saab tugineda kõigi riigi territooriumil tegutsevate ettevõtjate suhtes ning mille eesmärk ei ole reguleerida asjaomaste ettevõtjate teenuste osutamise tingimusi ja mille võimalik piirav mõju teenuste osutamise vabadusele on liiga juhuslik ja liiga kaudne selleks, et neis kehtestatud kohustust saaks pidada seda vabadust takistavaks (22. detsembri 2022. aasta kohtuotsus Airbnb Ireland ja Airbnb Payments UK, C-83/21, EU:C:2022:1018, punkt 45 ning seal viidatud kohtupraktika).

70 Nimelt, nagu sisuliselt märkis kohtujurist oma ettepaneku punktides 166 ja 167, ei vasta kooskõlastatud valdkonda kuuluvad nõuded ühelt poolt sellest kohtupraktikast tulenevatele tingimustele, kuna määratluse kohaselt on nende eesmärk reguleerida tegevuse alustamist infoühiskonna teenuse osutamise valdkonnas ja selle tegevusega tegelemist. Teiselt poolt võib liidu seadusandja teisese õigusaktiga konkretiseerida EL toimimise lepingus sätestatud põhivabadust, luues siseturu nõuetekohaseks toimimiseks veelgi soodsamad tingimused kui need, mis tulenevad esmasest õigusest (vt selle kohta analoogia alusel 16. juuni 2015. aasta kohtuotsus Rina Services jt, C-593/13, EU:C:2015:399, punkt 40).

71 Seega tuleb kontrollida, kas niisugused riigisisesed meetmed, nagu on viidatud käesoleva kohtuotsuse punktis 68, vastavad direktiivi 2000/31 artikli 3 lõikes 4 ette nähtud tingimustele.

72 Selleks tuleb esimesena rõhutada, et nagu nähtub juba selle sätte sõnastusest, saavad selle sätte kohaldamisalasse kuuluda üksnes meetmed, mida võetakse „konkreetse infoühiskonna teenuse vastu“.

73 Sellega seoses tuleb märkida, et 9. novembri 2023. aasta kohtuotsuses Google Ireland jt (C-376/22, EU:C:2023:835) otsustas Euroopa Kohus, et direktiivi 2000/31 artikli 3 lõiget 4 tuleb tõlgendada nii, et üldised ja abstraktsed meetmed, mis puudutavad konkreetsete infoühiskonna teenuste üldiselt kirjeldatud kategooriat ning mida kohaldatakse vahet tegemata iga selle teenuste kategooria teenuseosutaja suhtes, ei kuulu mõiste „konkreetse infoühiskonna teenuse vastu võetavad meetmed“ alla kõnealuse sätte tähenduses.

74 Käesoleval juhul näib olevat selge, et vaidlusalused riigisisesed meetmed on üldkohaldatavad ja abstraktsed, mistõttu ei saa neid kvalifitseerida „konkreetse infoühiskonna teenuse vastu võetavateks meetmeteks“ direktiivi 2000/31 artikli 3 lõike 4 punkti a tähenduses, kui eelotsusetaotluse esitanud kohtu kontrolli tulemusel ei ilmne vastupidist.

75 Lisaks, selle sätte kohaselt peavad riigisisesed meetmed selleks, et neid saaks pidada selle sättega kooskõlas olevaks, olema vajalikud avaliku korra, rahvatervise, avaliku julgeoleku või tarbijakaitse tagamiseks.

76 Seega tuleb kontrollida, kas see on nii vaidlusaluste riigisiseste meetmete puhul, mis on vastu võetud sõnaselge eesmärgiga tagada määruse 2019/1150 kohaldamine.

77 Sellega seoses tuleb märkida, et määruse 2019/1150 artikli 1 lõike 5 kohaselt ei mõjuta see määrus liidu õiguse kohaldamist, sealhulgas e-kaubanduse valdkonnas.

78 Kuna direktiiv 2000/31 kuulub ilmselgelt sellesse valdkonda, saab selliseid meetmeid nagu vaidlusalused riigisisesed meetmed pidada selle direktiivi artikli 3 lõike 4 punktiga a kooskõlas olevaks põhjusel, et nende eesmärk on tagada määruse 2019/1150 kohaldamine, üksnes juhul, kui on tõendatud, et määruse eesmärk vastab ühele selles sättes loetletud eesmärkidest.

79 Määruse 2019/1150 põhjendustest 7, 8 ja 51 nähtub aga, et selle määruse eesmärk on kehtestada liidu tasandil sihipärased imperatiivsed sätted, et tagada siseturul õiglane, prognoositav, kestlik ja usaldusväärne veebipõhine ettevõtluskeskkond. Eelkõige peaks ühelt poolt olema ärikasutajatele kogu liidus tagatud asjakohane läbipaistvus ja tõhusad õiguskaitsevahendid, et lihtsustada liidus piiriülest ettevõtlust ning parandada seeläbi siseturu nõuetekohast toimimist. Teiselt poolt tuleks edendada õiglust ja läbipaistvust, eelkõige mis puudutab selle määruse artikli 2 punkti 7 tähenduses kommertsveebisaitide kasutajate (edaspidi „kommertsveebisaitide kasutajad“) järjestust veebipõhiste otsingumootorite otsingutulemustes.

80 Määruse artikli 1 lõikes 1 on täpsustatud, et määrus aitab kaasa nimetatud turu nõuetekohasele toimimisele, kehtestades õigusnormid, millega tagatakse veebipõhiste vahendusteenuste ärikasutajatele ja kommertsveebisaitide kasutajatele veebipõhiste otsingumootoritega seoses vajalik läbipaistvus, õiglus ja tõhusad õiguskaitsevahendid.

81 Nagu kohtujurist oma ettepaneku punktides 186–190 sisuliselt märkis, ei ole isegi juhul, kui eeldada, et selliste riigisiseste meetmetega nagu käesoleval juhul vaidlusalused riigisisesed meetmed soovitakse tagada määruse 2019/1150 eesmärgi saavutamine, otsest seost ühelt poolt selle eesmärgi ja teiselt poolt direktiivi 2000/31 artikli 3 lõike 4 punkti a alapunktis i loetletud eesmärkide vahel, mida on meenutatud käesoleva kohtuotsuse punktis 75.

82 On nimelt selge, et määruse 2019/1150 eesmärk ei puuduta avalikku korda, rahvatervise kaitset ega avalikku julgeolekut.

83 Tarbijakaitse puhul tuleb kõigepealt märkida, et see ei hõlma ettevõtjate kaitset. Määruses 2019/1150 on aga sätestatud veebipõhiste vahendusteenuste osutajate ja ärikasutajate ning otsingumootorite pakkujate ja kommertsveebisaitide kasutajate vahelisi suhteid reguleerivad normid.

84 Järgmiseks nähtub määruse 2019/1150 põhjendusest 3, et seos selle vahel, kui „ettevõtjatevahelistes suhetes on tagatud veebiplatvormipõhise majanduse läbipaistvus ja usaldus selle vastu“ ja „[suureneb] tarbijate [usaldus] veebiplatvormipõhise majanduse vastu“, on üksnes kaudne.

85 Lõpuks on selles põhjenduses 3 täpsustatud, et „[o]tsest mõju, mida veebiplatvormipõhise majanduse areng avaldab tarbijatele, käsitletakse aga muudes liidu õigusaktides, eelkõige tarbijaõigustikus“.

86 Tuleb lisada, et direktiivi 2000/31 artikli 3 lõiget 4 kui erandit päritoluliikmesriigis toimuva kontrolli põhimõttest tuleb tõlgendada kitsalt (vt analoogia alusel 22. novembri 2012. aasta kohtuotsus Probst, C-119/12, EU:C:2012:748, punkt 23, ja 21. juuni 2022. aasta kohtuotsus Ligue des droits humains, C-817/19, EU:C:2022:491, punkt 70). Samuti ei tohi seda erandit kohaldada meetmetele, millel võib äärmisel juhul olla vaid kaudne seos mõne selles sättes nimetatud eesmärgiga.

87 Seega ei saa asjaolust, et riigisisesed meetmed võeti sõnaselgel eesmärgil tagada määruse 2019/1150 kohaldamine, järeldada, et need meetmed on vajalikud, et tagada mõni direktiivi 2000/31 artikli 3 lõike 4 punkti a alapunktis i loetletud eesmärkidest.

88 Järelikult ei vasta direktiivi 2000/31 artikli 3 lõike 4 punktis a ette nähtud tingimustele liikmesriigi võetud meetmed, mille kohaselt on teises liikmesriigis asutatud veebipõhiste vahendusteenuste ja veebipõhiste otsingumootorite pakkujatel esimeses liikmesriigis teenuste osutamiseks kohustus registreeruda esimese liikmesriigi asutuse peetavas registris, edastada sellele asutusele üksikasjalikku teavet oma korralduse kohta ning maksta talle rahalist tasu, kusjuures nende kohustuste täitmata jätmise korral kohaldatakse talle sanktsioone.

89 Kuna vaidlusalused riigisisesed meetmed kuuluvad direktiiviga 2000/31 kooskõlastatud valdkonda ja selle direktiivi tõlgendamine võimaldab vastata esimesele, teisele ja neljandale küsimusele, nagu need on ümber sõnastatud käesoleva kohtuotsuse punktis 48, ei ole vastavalt käesoleva kohtuotsuse punktides 49–53 esitatud kaalutlustele vaja tõlgendada ei ELTL artiklit 56 ega direktiivi 2006/123.

90 Kõike eeltoodut arvestades tuleb esimesele, teisele ja neljandale küsimusele vastata, et direktiivi 2000/31 artiklit 3 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus liikmesriigi võetud meetmed, mille sõnaselge eesmärk on tagada määruse 2019/1150 nõuetekohane ja tõhus kohaldamine ning mille kohaselt on teises liikmesriigis asutatud veebipõhiste vahendusteenuste ja veebipõhiste otsingumootorite pakkujatel esimesena nimetatud liikmesriigis teenuste osutamiseks kohustus registreeruda selle liikmesriigi ametiasutuse peetavas registris, edastada sellele asutusele oma korralduse kohta üksikasjalikku teavet ja maksta talle rahalist tasu ning mille rikkumise korral kohaldatakse talle sanktsioone.

Kolmas küsimus

91 Kolmas küsimus puudutab direktiivides 2000/31 ja 2015/1535 ette nähtud eelneva teatamise kohustusi, mille järgimata jätmine toob kaasa selle, et eraõiguslike isikute vastu ei saa tugineda meetmetele, millest oleks tulnud teatada ja millest ei ole teatatud.

92 Võttes aga arvesse esimesele, teisele ja neljandale küsimusele antud vastuseid, ei ole kolmandale küsimusele vaja vastata.

Kohtukulud

93 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (teine koda) otsustab:

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2000. aasta direktiivi 2000/31/EÜ infoühiskonna teenuste teatavate õiguslike aspektide, eriti elektroonilise kaubanduse kohta siseturul (direktiiv elektroonilise kaubanduse kohta), artiklit 3

tuleb tõlgendada nii, et

sellega on vastuolus liikmesriigi võetud meetmed, mille sõnaselge eesmärk on tagada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2019. aasta määruse (EL) 2019/1150, mis käsitleb õigluse ja läbipaistvuse edendamist veebipõhiste vahendusteenuste ärikasutajate jaoks, nõuetekohane ja tõhus kohaldamine ning mille kohaselt on teises liikmesriigis asutatud veebipõhiste vahendusteenuste ja veebipõhiste otsingumootorite pakkujatel esimesena nimetatud liikmesriigis teenuste osutamiseks kohustus registreeruda selle liikmesriigi ametiasutuse peetavas registris, edastada sellele asutusele oma korralduse kohta üksikasjalikku teavet ja maksta talle rahalist tasu ning mille rikkumise korral kohaldatakse talle sanktsioone.

Allkirjad